

Токторова А.Э. «Колледждердин окуу – тарбия процессинде студенттердин конфликттик кырдаалдарын чечүүнүн педагогикалык шарттары» аттуу темадагы 13.00.08 - кесиптик билим берүүнүн теориясы жана методикасы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн илимий жетекчинин жазылган диссертациясына

ПИКИРИ

Изилдөөнүн актуалдуулугу. Кыргыз Республикасы эгемендүүлүк алгандан берки болуп өткөн саясий, экономикалык жана социалдык өзгөрүүлөр билим берүү системасына да өзүнүн таасирин тийгизди. Коомдун өнүгүүсүнүн азыркы этабында бардык социалдык чөйрөлөрдөгү олуттуу карама-каршылыктардын жаралышы жана жайылтылышы дүйнөдө болуп жаткан глобалдык өзгөрүүлөр менен мүнөздөлүүдө. Адамдардын өз ара бири-бирин көрө албастыгы, негизсиз атаандаштык ачык-айкын байкалууда. Көпчүлүк жарандарда өзүнө өзү, ал тургай, келечекке ишенбестик пайда болууда.

Социалдык карама-каршылыктардын курчушунун шартында жарандардын, анын ичинде өспүрүмдөрдүн өз ара мамилесинде көптөгөн бирин-бири түшүнбөстүк же түшүнүүнү каалабастык келип чыгууда. Айрыкча, өткөөл мезгилдеги жаш курактагы жаштардын турмуштук татаал кырдаалдарга карата туура мамиле жасоодо, аны жеңип чыгууда конфликттик кырдаалдар жаралууда. Өзгөчө колледждин студенттери көпчүлүк учурларда талаш маселелерде, пикир келишпөөчүлүктөрдө деструктивдүү жолду тандап алышууда. Натыйжада, мындай чыр чатактуу маселелерди, чечүүдө өспүрүмдөр өз ара кызматташууга, бири-бирин түшүнө билүүгө толерантык мамиле жасоонун ордуна өжөрлүк, өзүм билемдик, айтканынан кайра кайтпаган инсан катары калыптанууда.

Изилдөөнүн максаты катары изденүүчү колледждин студенттеринин конфликттик кырдаалдарын башкаруунун илимий-методологиялык негиздерин, педагогикалык шарттарын аныктоо жана анын натыйжалуулугун педагогикалык эксперимент аркылуу текшерүү милдетин койгон.

Изилдөөдө колледждердин окуу-тарбия процессинде студенттердин арасында пайда болгон конфликттердин себептерин жана аны башкаруунун теориядагы жана практикадагы абалын талдоонун төмөндөгүдөй милдеттери коюлган;

- студенттердин арасында пайда болгон чыр – чатактардын түрлөрүн, типтерин классификациялоо жана аларды натыйжалуу башкарууга өбөлгө түзүүчү таалим-тарбия процессин уюштуруунун моделин иштеп чыгуу;
- колледждеги педагогикалык конфликттерди жөнгө салуунун методдорун, каражаттарын жана аны ишке ашыруунун педагогикалык шарттарын аныктоо;

А.Э. Токторова төмөндөгүдөй илимий жаңылыктарды алган:

- колледждердин окуу – тарбия процессинде орун алган студенттердин конфликттик кырдаалдарынын себептери, аларды башкаруунун илимий- методологиялык негиздери аныкталган жана илимий жактан тастыктаган;
- студенттердин арасындагы чыр-чатактардын классификациясы жана аларды натыйжалуу чечүүгө өбөлгө түзүүчү таалим-тарбия процессин уюштуруунун модели иштелип чыккан;
- колледждердеги конфликттерди жөнгө салуунун методдору, каражаттары жана аны окуу – тарбия процессинде пайдалануунун педагогикалык шарттары аныкталган;
- конфликттик кырдаалдарды чечүүгө багытталган моделдин эффективдүүлүгү жана аны ишке ашыруунун шарттары педагогикалык экспериментте текшерилген.

Диссертант тарабынан колледждин студенттеринин конфликттик кырдаалдарын жою максатында окутуучулар үчүн укуктук жана гуманитардык дисциплиналардын мазмунун өркүндөтүлгөн программасы түзүлгөн. Аудиториядан тышкаркы таалим-тарбия процессин уюштуруу

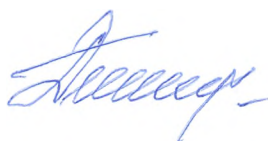
боюнча кураторлордун жумушчу планы иштелип чыккан. Илимий-практикалык кеңештер, сунуштар берилген жана методикалык иштелмелер даярдалган.

А.Э. Токторованын 14 дөн ашык илимий макаласы жарыкка чыккан.

Изилдөөчүнүн жарык көргөн макалалары Кыргыз Республикасынын ЖАК койгон талаптарына жооп берет. 8 илимий макала РИНЦтин импакт-фактору нөлдөн жогору болгон журналдарында жарыяланган.

Диссертацияны Д.13.23.675 диссертациялык кеңешинде коргоого сунуштайм.

Илимий жетекчи:
п.и.д, профессор

Бабаев Д.Б.

